HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2020/2123 HATÁROZATA

(2020. november 11.)

az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet 64. cikke értelmében vett eltérésnek a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Dán Királyság számára a Kriegers Flak Combined Grid Solution tekintetében történő engedélyezéséről

(az értesítés a C(2020) 7948. számú dokumentummal történt)

(Csak a dán és a német nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a villamos energia belső piacáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) (villamos energiáról szóló rendelet) és különösen annak 64. cikkére,

miután a tagállamokat tájékoztatta a kérelemről,

mivel:

1. ELJÁRÁS

(1) A dán és a német hatóságok 2020. július 1-jén kérelmet nyújtottak be az Európai Bizottsághoz a Kriegers Flak Combined Grid Solution (Kriegers Flak kombinált hálózati megoldás, a továbbiakban: KF) tekintetében a villamos energiáról szóló rendelet 64. cikkének értelmében biztosítandó eltérés iránt.

(2) Az Európai Bizottság július 7-én közzétette weboldalán az eltérés iránti kérelmet ([2]), és felkérte a tagállamokat és az érdekelt feleket, hogy 2020. augusztus 31-ig tegyék meg észrevételeiket. A Tanács energetikai munkacsoportjának 2020. július 13-i ülésén a tagállamokat arról is tájékoztatták, hogy eltérés iránti kérelem benyújtására került sor, és hogy észrevételt tehetnek.

2. A KRIEGERS FLAK COMBINED GRID SOLUTION

(3) A Kriegers Flak mint földrajzi terület a Balti-tengerben Dánia, Németország és Svédország gazdasági övezetek határain túlnyúló zátony. A zátony miatt a víz viszonylag sekély, és 2007-ben Dánia, Németország és Svédország is érdeklődött aziránt, hogy szélerőműparkokat építsen ki a területen. Kezdetben mindhárom tagállam átvitelirendszer-üzemeltetői mérlegelték a térségben folytatott fejlesztéseket összekapcsoló közös projekt kidolgozásának lehetőségét. 2010-től a két országhoz csatlakozó szélerőműpark megépítésével kapcsolatos projektet (egy úgynevezett hibrid projekt) csak a dán és a német rendszerüzemeltetők folytatták.

(4) Az eltérés iránti kérelem szerint a KF hibrid projektkénti megtervezésének fő célja az volt, hogy növeljék a szélerőműparkok és a hozzájuk kapcsolódó szárazföldi hálózat közötti csatlakozások kihasználtságát azzal, hogy e kapacitást akkor bocsátják az övezetek közötti kereskedelem rendelkezésére, ha arra nincs maradéktalanul szükség a szélerőműparkok által termelt villamos energia szárazföldre történő szállításához.

([1]) HL L 158., 2019.6.14., 54. o.

([2]) https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/derogation_decisions2020v1.pdf

(5) Az Energinet.dk (a dán átvitelirendszer-üzemeltető) és az 50Hertz (az e területen működő német átvitelirendszer-üzemeltető) 2010 végén támogatási megállapodást írt alá az európai energiaügyi gazdaságélénkítő programból nyújtott 150 millió EUR összegű hozzájárulásról. A KF-et 2013-ban felvették a közös érdekű projektek első listájára is, amely az 1391/2013/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet ([3]) mellékletében szerepel. A KF koncepciója, ideértve a villamosenergia-áramlás tervezett kezelését szűk keresztmetszetek esetén (szűk keresztmetszetek kezelése), intenzív viták tárgyát képezte az érintett nemzeti energiaszabályozókkal, és kitértek rá az Európai Bizottsággal való kapcsolatfelvételek során is.

(6) A KF a következő elemeket ötvöző átfogóbb projekt (lásd még az 1. ábrát alább):

a) A Baltic 1 és a Baltic 2 szélerőműpark; mindkettő a Balti-tenger németországi területén helyezkedik el. A Baltic 1-et 2011-ben helyezték üzembe, kapacitása 48 MW. A Baltic 2-őt 2015-ben helyezték üzembe, kapacitása 288 MW.

b) A Kriegers Flaknak is nevezett szélerőműpark, amely a Balti-tenger dániai területén található. A 600 MW kapacitású szélerőműpark üzembe helyezését 2022-re tervezik.

c) A német szélerőműparkokat a németországi parttal összekötő hálózati csatlakozás, amelynek kapacitása kb. 400 MW, és amely 150 kV feszültségű váltakozó áramot használ 136 km mentén, és 2011-ben, illetve 2015-ben kezdte meg üzemelését.

d) A dán szélerőműparkot a dániai parttal (Dánia 2. ajánlattételi övezetében) összekötő hálózati csatlakozás, amelynek kapacitása hozzávetőleg 680 MW, és amely 220 kV feszültségű váltakozó áramot használ 77–80 km mentén, és 2019-ben helyezték üzembe.

e) Szoros csatolású áramátalakító állomás a németországi Bentwischben, amely nem szinkron módon köti össze a skandináv és a kontinentális szinkronterületeket.

f) Két nagyfeszültségű, váltakozó áramú kábel, amelyek a Kriegers Flak és a Baltic 2 szélerőműparkokat kötik össze, kapacitásuk 400 MW, és 24,5 km-en húzódnak.

g) A Kriegers Flak és a Baltic 2 platform összekapcsolása érdekében mindkét tengeri platformot bővíteni kellett.

h) A rendszerösszekötő működéséhez szükséges vezérkontroller (a továbbiakban: MIO). A MIO vezérli a szoros csatolású áramátalakító állomáson keresztül valós időben történő energiaáramlást, beindítja az ellenkereskedelmet, ha szűk keresztmetszet állna elő a becsültnél magasabb szélenergia-termelés esetén, beindítja a tengeri szélerőművi betáplálás korlátozását, ha utolsó lehetőségként erre van szükség, valamint a feszültség stabilizálása érdekében kiigazítja a beállított értékeket a szoros csatolású áramátalakító állomáson a feszültség és a meddő teljesítmény tekintetében. Óránként előre jelzi a piac számára rendelkezésre bocsátandó fennmaradó átviteli kapacitást.

(7) A fenti eszközök közül az eltérés iránti kérelem nem veszi figyelembe a szélerőműparkokat, amelyek hivatalosan a KF-projekt részét képezik (ezért tehát úgy tekinthető, hogy a kérelem a c)–h) átviteli hálózati eszközökre korlátozódik).

([3]) A Bizottság 1391/2013/EU felhatalmazáson alapuló rendelete (2013. október 14.) a transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról szóló 347/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a közös érdekű projektek uniós listája tekintetében történő módosításáról (HL L 349., 2013.12.21., 28. o.).

1. ábra

A KF projektterület és a fő rendszerelemek térképe

(8) Ezenfelül csak az e)–h) eszközök kapcsolódnak közvetlenül a nemzeti hálózatok „kombinálásához”. Ezért tehát csak ezekhez (az 1. és 2. ábrán „KF CGS eszközök”-ként jelölt) eszközökhöz nyújtottak társfinanszírozást uniós pénzeszközökből.

2. ábra

KF CGS eszközök

3. **A KÉRT ELTÉRÉSEK**

(9) A kért eltérések mindegyike arra irányul, hogy a KF-rendszernek a Dánia 2 (DK2) és német-luxemburgi (DE-LU) ajánlattételi övezetek határán meglévő kapacitását elsőbbséggel a KF-rendszerhez közvetlenül csatlakoztatott tengeri szélerőműparkoknak osszák ki.

(10) A kérelmezők a KF-rendszer tekintetében számos, alább bemutatott követelménytől kérnek eltérést, ezek mindegyike a kereskedelem számára rendelkezésre álló kapacitásoknak a villamos energiáról szóló rendelet 16. cikkének (8) bekezdése szerinti minimális szintjét érinti.

3.1. **A villamos energiáról szóló rendelet 16. cikkének (8) bekezdése**

(11) A villamos energiáról szóló rendelet 16. cikkének (8) bekezdése kimondja, hogy az átvitelirendszer-üzemeltetők a piaci szereplők rendelkezésére bocsátott rendszerösszekötő kapacitás nagyságát nem korlátozhatják az ajánlattételi övezetükben előforduló szűk keresztmetszetek kezeléséhez vagy az ajánlattételi övezeteken belüli ügyletekből származó áramlások kezeléséhez alkalmazott eszközként. Ez a bekezdés akkor tekinthető teljesítettnek, ha azokon a határokon, ahol az összehangolt nettó átviteli kapacitáson alapuló módszertant alkalmazzák, a kiesések levonását követően az üzembiztonsági határértékeket figyelembe vevő átviteli kapacitás – amelyet a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás alapján határoztak meg – 70 %-át rendelkezésre bocsátják az övezetközi kereskedelemben. A német és a dán hatóságok azt kérik, hogy ezt a minimális százalékos arányt ne a kiesések levonását követően az üzembiztonsági határértékeket figyelembe vevő teljes átviteli kapacitásra kelljen alkalmazni. Azt kérik, hogy e százalékos arányt csak a KF-rendszerhez csatlakoztatott szélerőműparkok által termelt villamos energia szárazföldre történő átviteléhez szükséges összes kapacitás levonását követően fennmaradó kapacitásra (a továbbiakban: fennmaradó kapacitás) kelljen alkalmazni.

(12) Így, ha a 400 MW átviteli kapacitásból 320 MW-ra már szükség van a szélenergia szárazföldre történő átviteléhez, az eltérés iránti kérelem értelmében csak 80 MW kerül a 16. cikk (8) bekezdésében foglalt követelmények hatálya alá. Következésképpen, ha a 80 MW legalább 70 %-át bocsátják rendelkezésre az övezetközi kereskedelem számára, ez a német és dán hatóságok meglátása szerint elegendő kell legyen a villamos energiáról szóló rendelet 16. cikkének (8) bekezdésben foglalt követelményeknek való megfeleléshez. A másnapi időtávban a kereskedelem számára rendelkezésre álló minimunkapacitás kiszámítása előtt a teljes kapacitásból levont kapacitás mindkét átvitelirendszer-üzemeltető másnapi szélenergia-termelési előrejelzésein alapul. A másnapi kapacitásfelosztást követően fel nem használt kapacitást a napon belüli piacon bocsátják rendelkezésre.

(13) Meg kell jegyezni, hogy e megközelítést a kérelemben vázoltak szerint jelenleg a Hanza kapacitásszámítási régiónak a másnapi és napon belüli időtávokra vonatkozó kapacitásszámítási módszere is magában foglalja. A Hanza kapacitásszámítási régió része a Kriegers Flak projekt is. A Hanza régió kapacitásszámítási módszeréről a Hanza régió nemzeti szabályozó hatóságai 2018. december 16-án állapodtak meg. A Hanza kapacitásszámítási régió határidős időtávra vonatkozó kapacitásszámítási módszeréről, továbbá a másnapi és a napon belüli időtávokra alkalmazandó aktualizált módszeréről még nem tudtak megállapodni a régió nemzeti illetékes szabályozó hatóságai, főként mivel nem született megállapodás a Kriegers Flak rendszerösszekötő kapacitásszámítási módszeréről. Így a megállapodás megkötésének határidejét meghosszabbították, abban a reményben, hogy a jelenlegi eltérési eljárás révén egyértelművé válik a helyzet ([4]).

3.2. **A villamos energiáról szóló rendelet 12., 14., 15. és 16. cikke**

(14) A villamos energiáról szóló rendelet 12., 14., 15. és 16. cikke több alkalommal hivatkozik a rendelkezésre álló kapacitás 16. cikk (8) bekezdésében meghatározott minimális szintjére. A német és dán hatóságok abban az értelemben kérnek eltérést, hogy a kapacitás említett cikkekben leírt minimális szintje a fenti számítások szerinti minimális szintet, azaz a fennmaradó kapacitás 70 %-át tükrözze.

(15) A Bizottság ezt nem tekinti különálló eltérés iránti kérelemnek. Fontos, hogy a villamos energiáról szóló rendelet 64. cikkének (1) bekezdése nem enged eltérést a villamos energiáról szóló rendelet 12. cikkétől. Ugyanakkor, amennyiben a 16. cikk (8) bekezdésétől való eltérés a kapacitás minimális szintjének eltérő számítását eredményezi, a rendeletben az e minimális értékre történő valamennyi hivatkozást úgy kell érteni, mint amely az eltérésre vonatkozó határozatban meghatározott értékre utal.

([4]) Lásd az ACER 2020. február 7-i 6/2020 határozatát a Hanza kapacitásszámítási régiónak a hosszú távú kapacitásszámítási módszerről való megállapodás megkötésére nyitva álló határidő meghosszabbítására irányuló kéreleméről, https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20decisions/ACER%20Decision%2006-2020%20on%20extension%20Hansa_LT_CCM.pdf

3.3. **Üzemi és kereskedelmi szabályzatok, valamint iránymutatások**

(16) A kérelem alapján az eltérést figyelembe kell venni a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás létrehozásáról szóló (EU) 2015/1222 bizottsági rendelet ([5]), a hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatás létrehozásáról szóló (EU) 2016/1719 bizottsági rendelet ([6]), valamint a villamos energia kiegyenlítő szabályozására vonatkozó iránymutatás létrehozásáról szóló (EU) 2017/2195 bizottsági rendelet ([7]) által meghatározott kapacitásszámítási folyamatokban. Amennyiben az e bizottsági rendeletek által elfogadott módszerektől eltérést kérnek, ezeket a kérelmeket a Bizottság nem tekinti különálló eltérés iránti kérelmeknek, hanem olyanoknak, amelyek a villamos energiáról szóló rendelettől való eltérésre irányuló kérelemmel szervesen összefüggenek. Amennyiben egy eltérés értelmében a villamos energiáról szóló rendelet adott rendelkezését nem vagy csak részben kell alkalmazni egy projektre, az alacsonyabb szintű jogi aktusnak megfelelően elfogadott, a villamos energiáról szóló rendelet vonatkozó rendelkezésére hivatkozó vagy azon alapuló módszertant sem kell alkalmazni.

(17) Az eltérés iránti kérelem meghatározza továbbá, hogy a hosszú távú piacon a kapacitáslekötés a telepített szélenergia-kapacitás levonását követően fennmaradó kapacitáson alapul. A többi piaci időtávban lekötött kapacitás az előre jelzett szélenergia-betáplálás levonását követően fennmaradó kapacitáson alapul. Noha a kérelem meghatározza, hogy a tengeri szélerőműparkok (amelyek alatt csak a Baltic 1 és 2, továbbá a Kriegers Flak szélerőműparkot kell érteni) betáplálásának a határkeresztező kapacitások övezetközi kereskedelemre történő lekötése miatti korlátozását kerülni kell minden piaci időegység tekintetében, a Bizottság úgy érti, hogy e kérelem a többi kért eltérés és a kapacitásszámítási és -felosztási megközelítés szándékolt következménye, nem pedig különálló eltérés iránti kérelem. Különösen: a kérelem kifejezetten kimondja, hogy a felosztott kapacitásnak állandónak kell lennie, így a felosztott átviteli kapacitás nem korlátozható a tengeri szélerőműparkok betáplálása korlátozásának megakadályozása érdekében.

3.4. **A kért eltérés időtartama**

(18) Az eltérés iránti kérelem előirányozza, hogy az eltérés a KF 2020 harmadik negyedévében várható üzembe helyezésével lépjen hatályba és alkalmazandó legyen „mindaddig, amíg a Baltic 1, a Baltic 2 és a Kriegers Flak szélerőműparkok csatlakoztatva vannak a KF-hez”. A kérelem később a következő időbeli korlátozásra hivatkozik: „mindaddig, amíg e tengeri szélerőműparkok üzemelnek és csatlakoztatva vannak a rendszerhez”.

(19) A Bizottság úgy érti, hogy ez a jelenleg már meglévő szélerőműparkokra utal, illetve a Kriegers Flak szélerőműpark esetében a közeljövőben üzembe helyezni tervezett szélerőműparkra. Így az új szélerőműparkok tekintetében az előre jelzett termelésüket nem fogják levonni az összes átviteli kapacitásból a fennmaradó kapacitás kiszámítása előtt (a meglévő szélerőműparkokat kiegészítő befektetések esetében sem).

4. **A KONZULTÁCIÓS IDŐSZAKBAN BEÉRKEZETT ÉSZREVÉTELEK**

(20) A konzultáció során a Bizottság öt különböző érdekelttől és egy tagállamtól kapott észrevételeket.

– A hat beadványból négy támogatta, vagy legalábbis megértette a kért eltérést, noha közülük két beadvány az eltérés egyértelmű időbeli korlátozását kérte, az egyik azzal a céllal, hogy a projektet mihamarabb igazítsák az uniós jogi kerethez. Egy további beadvány nem tett észrevételt magára az eltérésre, míg a hatodik beadvány az eltérés elutasítása mellett érvelt, második legjobb megoldásként pedig amellett, hogy az eltérést egy rövid időszakra korlátozzák.

– A lehetséges eltérés időtartamát illetően az eltérés engedélyezését támogató négy beadványból kettő amellett érvelt, hogy az eltérés fedje le a csatlakoztatott szélerőműparkok teljes élettartamát, míg egy beadvány azt kérte, hogy az eltérés időtartamát határozzák meg, de nem tett javaslatot a konkrét időtartamra, egy másik beadvány pedig azt kérte, hogy az eltérés átmeneti legyen, és példaként ötéves időbeli korlátozást hozott fel, amely időtartam alatt ki lehetne alakítani egy, a KF-re vonatkozó tengeri ajánlattételi övezetben álló megoldást.

([5]) A Bizottság (EU) 2015/1222 rendelete (2015. július 24.) a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 197., 2015.7.25., 24. o.).

([6]) A Bizottság (EU) 2016/1719 rendelete (2016. szeptember 26.) a hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 259., 2016.9.27., 42. o.).

([7]) A Bizottság (EU) 2017/2195 rendelete (2017. november 23.) a villamos energia kiegyenlítő szabályozására vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 312., 2017.11.28., 6. o.).

– A hat beadványból öt hangsúlyozta, hogy míg egy (feltételhez kötött) eseti eltérést engedő határozat indokolt lehet a szóban forgó ügy egyedi jellemzői miatt, az eltérés nem tekinthető egy tartós szabályozási megoldást garantáló tágabb szabályozási keret meghatározása megfelelő alternatívájának. Egy ilyen szabályozási megoldás nem csak a jövőbeni hibrid projektek tekintetében lenne hasznos, de bizonyos, a szabályozási bánásmódról való megállapodáshoz szükséges idő elteltével és a KF-szerződések esetleges újratárgyalását követően az eltérés helybe is léphet. A hatodik beadvány elismerte, hogy történtek változások a keretben, de hangsúlyozta, hogy természetes, hogy a hosszú távú projektek esetében bizonyos szabályozási módosításokra kerül sor élettartamuk alatt.

– Ami e tartós szabályozási megoldás tartalmát illeti, amely kívül esik ezen eltérésre vonatkozó határozat hatályán, két beadvány hangsúlyozza, hogy közvetlenül piaci alapon (például árverések útján) kellene támogatást nyújtani a közvetett, mesterségesen magas villamosenergia-árak, vagy a különleges üzemelési bánásmód, például az elsőbbségi alapú teherelosztás vagy a kiegyenlítő szabályozási felelősség hiánya helyett. Egy beadvány jobban belebocsátkozik a részletekbe, és támogatja a tengeri ajánlattételi övezeteket, amelyeket olyan ígéretes megoldásnak tart, amelyet a KF-re is lehetne alkalmazni a jövőben, és kiemeli, hogy a piaci modell nem tehetne különbséget a szárazföldi és a tengeri villamosenergia-termelés között, egyúttal elismeri, hogy részleteseben kell vizsgálni a tengeri ajánlattételi övezetek elosztási hatásait.

5. **ÉRTÉKELÉS**

(21) A villamos energiáról szóló rendelet 64. cikke értelmében akkor lehet a 3. cikk, a 6. cikk, a 7. cikk (1) bekezdésének, a 8. cikk (1) és (4) bekezdésének, a 9., a 10. és a 11. cikk, a 14–17. cikk, a 19–27. cikk, a 35–47. cikk és az 51. cikk releváns rendelkezéseitől való eltérést kérni, ha a tagállam (jelen esetben mind Dánia, mind Németország) bizonyítani tudja, hogy jelentős problémák állnak fenn kis, szigetüzemben működő, illetve kis összekapcsolt rendszereik üzemeltetésével kapcsolatban.

(22) A legkülső régiók esetét kivéve az eltérés határozott időre szól, és ahhoz a feltételhez kötött, hogy a villamos energia belső piacán a verseny és integráció fokozását szolgálja.

(23) Végezetül, az eltérés célja annak biztosítása, hogy az ne akadályozza a megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra történő átállást.

5.1. **Kis, szigetüzemben működő vagy kis összekapcsolt rendszer**

(24) A villamos energiáról szóló rendelet nem ír elő általános, automatikus eltérést a kis összekapcsolt rendszerekre vagy a kis, szigetüzemben működő rendszerekre. A rendelet így vélelmezi, hogy az Unióban működő villamosenergia-rendszerek közötti méretbeli és műszaki jellemzőket érintő nagy különbségek ellenére minden ilyen rendszer képes a teljes szabályozási kerettel összhangban üzemelni, és így is kell üzemeltetni őket.

(25) Ugyanakkor ez a vélelem megdönthető, így a villamos energiáról szóló rendelet 64. cikkének (1) bekezdése szerint a villamos energiáról szóló rendelet bizonyos rendelkezéseinek alkalmazásától el lehet térni, ha egy tagállam bizonyítja, többek között, hogy e rendelkezéseknek a kis, szigetüzemben működő rendszerekre történő alkalmazása jelentős problémákat idézhet elő, különösen a szóban forgó rendszer szempontjából releváns földrajzi viszonyok vagy keresleti profilok miatt. Ezt állapították meg például egyes földközi-tengeri kis, elzárt szigetek tekintetében, ahol télen igen alacsony a kereslet, ám a rövid idegenforgalmi szezonban jelentősen megugrik ([8]).

(26) A *szigetüzemben működő* rendszereken felül a villamos energiáról szóló rendelet a kis *összekapcsolt* rendszerek számára is biztosítja az eltérés lehetőségét. Ez felveti a kérdést, hogy a villamos energiáról szóló rendelet 64. cikke szerint mi minősül *rendszernek*. Napjainkig a szigetüzemben működő rendszereknek eltérést engedő minden bizottsági határozat szigetekre vonatkozott. Az, hogy a 64. cikkben kifejezetten megemlített egyetlen rendszer Ciprus rendszere, amely egy olyan sziget, amelynek átviteli rendszere jelenleg nincs csatlakoztatva más tagállamok átviteli rendszeréhez, azt jelzi, hogy a jogalkotó is valószínűleg a szigetekre gondolt, amikor a kis, szigetüzemben működő vagy kis összekapcsolt rendszerekre vonatkozó eltérés lehetőségét beépítette.

([8]) Lásd: a Bizottság 2014/536/EU határozata (2014. augusztus 14.) a Görög Köztársaság számára a 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseivel összefüggésben engedélyezett eltérésről (HL L 248., 2014.8.22., 12. o.).

(27) Magának a „rendszernek” a fogalmát sem a villamos energiáról szóló rendelet, sem a villamos energiáról szóló irányelv nem határozza meg. Ugyanakkor, a villamos energiáról szóló irányelv 2. cikkének 42., illetve 43. pontja meghatározza a „kis, szigetüzemben működő rendszer”, illetve a „kis összekapcsolt rendszer” fogalmát. A kis, szigetüzemben működő rendszer „olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 3 000 GWh, és ahol az éves fogyasztásnak kevesebb, mint 5 százaléka származik más rendszerekkel való összekapcsolásból”, míg a kis összekapcsolt rendszer „olyan rendszer, amelynek villamosenergia-fogyasztása 1996-ban kevesebb volt, mint 3 000 GWh, és ahol az éves fogyasztásnak több mint 5 százaléka származik más rendszerekkel való összekapcsolásból”.

(28) Először is, mindkét fogalommeghatározás feltételezi tehát, hogy a rendszer olyasvalami, amelyben a villamosenergia-fogyasztás mérhető és meghatározható. Másodszor, a rendszer olyasvalami, amely összekapcsolható más rendszerekkel. A „rendszerösszekötő” kifejezést is úgy határozza meg az irányelv 2. cikkének 39. pontja (a rendelettől eltérően), mint „az a berendezés, amelyet villamosenergia-rendszerek összekapcsolására használnak”. Ennek mentén egyértelmű, hogy a „rendszer” olyasvalami kell legyen, amely i. tartalmazhat fogyasztási pontokat és ii. villamos kábelekkel más rendszerhez kapcsolható. Úgy tűnik, kizárható, hogy több, átfedésben lévő és egybefonódó rendszert „rendszernek” minősítsenek. Ehelyett az adott rendszernek egyértelműen elválaszthatónak kell lennie a másiktól. A legegyértelműbb elkülönítés, amelyet mostanáig a Bizottság is alkalmazott határozathozatali gyakorlatában ([9]) az egyes földrajzi térségek topológiai elkülönítése egymástól, például: a tenger elválaszt egy adott szigetet a többi szigettől és a szárazföldtől vagy a hegyektől. Egyértelmű továbbá, hogy a „rendszert” valaminek össze kell tartania, és hogy nem állhat több, teljesen független és egymáshoz nem kapcsolódó elemből, például egy különálló és nem összekapcsolt szigetekből álló lánc nem egyetlen, hanem több rendszert alkot.

(29) A szóban forgó ügyben a KF részeként kábelekkel összekapcsolt terület a tenger közepén helyezkedik el. Míg a Baltic 2 és a Kriegers Flak szélerőműpark a Kriegers Flak zátonyon vagy annak közelében található, a Baltic 1 szélerőműpark a zátony és a német part között helyezkedik el. A szélerőműparkokat tehát a Balti-tenger egyértelműen elválasztja a szárazföldtől. Ugyanakkor a tenger egymástól is elválasztja e szélerőműparkokat. Noha kábelek kötik őket össze egymással, ez nem különbözik a szárazföldi rendszerekkel való összekapcsolásuktól.

(30) Ezzel együtt, a KF-rendszer egységet alkot, amelyet a MIO-n keresztüli közös üzemeltetés tart össze. A MIO sok tekintetben egy különálló rendszerüzemeltetőhöz hasonlóan jár el, önállóan számítja ki a kapacitást, beavatkozó intézkedésekre tesz javaslatot szűk keresztmetszet esetén, intézkedést hoz a feszültség stabilizálására és ellenkereskedelmi szolgáltatásokat szerez be, jóllehet rendszerüzemeltetők, azaz a hálózati elemeket tulajdonló két átvitelirendszer-üzemeltető felügyelete alatt. A KF-et így tehát *a tenger elválasztja más rendszerektől, és közös üzemeltetési koncepció és közös üzemeltetési funkció kapcsolja össze egyetlen rendszerré.* Ezenfelül nincs átfedésben más rendszerekkel, és az sem vitatható, hogy az egyes szélerőműparkok különálló rendszereket alkotnak. A két átvitelirendszer-üzemeltető egyike sem tudja egyoldalúan ellenőrizni a KF-rendszer elemeit.

(31) A KF kombinált hálózati létesítmény a hozzá csatlakoztatott szélerőműparkokkal együtt a rendelet 64. cikkének értelmében vett rendszert alkot.

(32) A KF emellett egyértelműen „kis” rendszer. Az újonnan létrehozott rendszerek tekintetében észszerű nem hivatkozni az 1996-os fogyasztásra. Ez a referenciaév még mindig az első, 96/92/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ([10]) nyúlik vissza, noha ott 2 500 GWh küszöb szerepel. A későbbi években is megtartották hivatkozási pontnak, annak megelőzése érdekében, hogy a rendszerek jogállása az éves fogyasztási számadataik megváltozása miatt módosuljon.

([9]) Lásd: a Bizottság 2004/920/EK határozata (2004. december 20.) az Azori-szigetek tekintetében a 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseitől való eltérésről (HL L 389., 2004.12.30., 31. o.); a Bizottság 2006/375/EK határozata (2006. május 23.) a Madeira-szigetek tekintetében a 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseitől való eltérésről (HL L 142., 2006.5.30., 35. o.); a Bizottság 2006/653/EK határozata (2006. szeptember 25.) a Ciprusi Köztársaság számára az Európai Parlament és a Tanács 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelve egyes rendelkezéseitől való eltérés engedélyezéséről (HL L 270., 2006.9.29., 72. o.); a Bizottság 2006/859/EK határozata (2006. november 28.) a 2003/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseitől való eltérés Málta számára történő engedélyezéséről (HL L 332., 2006.11.30., 32. o.) és a Bizottság 2014/536/EU határozata (2014. augusztus 14.) a Görög Köztársaság számára a 2009/72/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv egyes rendelkezéseivel összefüggésben engedélyezett eltérésről (HL L 248., 2014.8.22., 12. o.).

([10]) Az Európai Parlament és a Tanács 96/92/EK irányelve (1996. december 19.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról (HL L 27., 1997.1.30., 20. o.).

(33) Ugyanakkor, mihelyt véglegesítettek egy új rendszert, és az teljes mértékben üzemképessé vált, az abban az időpontban jellemző fogyasztását kell felhasználni annak meghatározására, hogy a rendszer „kis" rendszer-e. Ez a helyzet a KF esetében. A KF-rendszer fogyasztása nem jelentős, a teljes fogyasztása a hálózati veszteségekkel együtt körülbelül 90 GWh-ra becsülhető. A közeljövőben sem várható a fogyasztás jelentős növekedése (pl. hidrogénfejlesztés révén). Noha a rendelet 2. cikkének 42. és 43. pontjában szereplő fogyasztás azt sugallhatja, hogy a „kis rendszerek" fogalma az „emberi" fogyasztáshoz kötődik, így csak a lakott szigetekre korlátozódik, a Bizottság álláspontja szerint a lakossági vagy ipari kereslet hiánya nem zárja ki a „kis rendszerkénti" minősítést. Ezenfelül, minthogy nincs minimális küszöb, annak előírása, hogy a rendszer emberi fogyasztást is tartalmazzon, nem jelentene semmilyen észszerű elhatárolási kritériumot. Noha a Bizottság kis rendszerekre vonatkozó határozatainak többségükben az a céljuk, hogy a rendszer fogyasztói kiegyensúlyozott és versenyképes ellátása előtt álló konkrét kihívásokat megoldja, a rendelet megfogalmazása az eltérési lehetőséget nem korlátozza az ilyen problémákra. Minthogy ugyanis a cikk a rendszer „üzemeltetésével kapcsolatban" fennálló jelentős problémákra hivatkozik, ezek a problémák éppúgy alapulhatnak a rendszer és az ott található termelés közötti kölcsönhatáson, mint a kereslettel való kölcsönhatáson.

(34) Végezetül a KF, amely maga is jelentős rendszerösszekötő kapacitást biztosít, egyértelműen „összekapcsolt".

(35) A KF tehát a villamos energiáról szóló rendelet 64. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében vett „kis összekapcsolt rendszer".

5.2. **A rendszer üzemeltetésével kapcsolatban fennálló jelentős probléma**

5.2.1. *Mi tekinthető jelentős problémának?*

(36) A 64. cikk megfogalmazása nagyon tág, a „rendszer üzemeltetésével kapcsolatban fennálló jelentős problémára" hivatkozik. A „jelentős problémát" sem jogszabály nem határozza meg, sem a Bizottság nem adta meg a fogalom meghatározását döntéshozatali gyakorlatában. A nyitott megfogalmazás lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a kis rendszerek sajátos helyzetével összefüggő minden potenciális problémát figyelembe vegyen, feltéve, hogy az jelentős és nem elhanyagolható. E problémák jelentősen változhatnak az adott rendszer földrajzi sajátosságaitól, termelésétől és fogyasztásától függően, de a műszaki fejlesztések (például az energiatárolás és a kiskapacitású termelés) alapján is.

(37) A korábbi határozatokban a megoldandó probléma a szárazföld és a szigetek közötti társadalmi koherencia és/vagy az azonos versenyfeltételek fenntartásával függött össze olyan helyzetben, amikor a sziget rendszerének biztonsága további intézkedéseket kívánt meg vagy jelentősen magasabb költségekkel járt a szárazföldhöz képest. Az „üzemeltetést" tehát nem lehet szűken értelmezni, például annak előírásával, hogy az eltérés nélkül nem lehetséges a rendszer biztonságos üzemeltetése. Ehelyett mindig a „problémák" részének tekintették az adott rendszer felhasználóinak társadalmi-gazdasági problémáit is ([11]).

(38) Ezenfelül a szóban forgó problémáknak a *rendszer* üzemeltetésével kapcsolatban kell jelentkezniük. Így tehát nehéz elképzelni olyan indoklást, amely kizárólag a rendszeren kívüli hatásokon alapul, pl. a nemzeti támogatási programokra gyakorolt hatásokon. Ez nem zárja ki, hogy a „közvetett" hatásokat, például a rendszer biztonságos működését érintő hatásokat relevánsnak lehessen tekinteni.

5.2.2. *A KF-rendszer mint a maga nemében első rendszer*

(39) A KF-rendszer a maga nemében első olyan rendszer, amely ötvözi a két különböző országban található szárazföldi rendszereket és tengeri szélerőműparkokat csatlakoztató kábeleket az e tengeri szélerőműparkokat összekötő kábellel, lehetővé téve ezáltal a villamosenergia-kereskedelmet a két szárazföldi rendszer között, a két különböző szinkronterület közötti szoros csatolású áramátalakító állomással, egy tengeri áramátalakító által összekapcsolt két különböző feszültségi szinttel, továbbá a MIO-val, amely önállóan (a két átvitelirendszer-üzemeltető felügyelete alatt) vezérli a különböző rendszerelemeket, indítja be az ellenkereskedelmet vagy a betáplálás korlátozását, ha szükséges, és állapítja meg a szoros csatolású áramátalakító beállított értékeit.

([11]) Lásd például a 2014/536/EU bizottsági határozatot, amely arra hivatkozik, hogy a szigeteken magasabb az energiatermelés költsége, míg az árak a jogszabályi előírásoknál fogva megegyeznek a szárazföldi árakkal.

(40) Az első ilyen rendszer létrehozása összetett vállalkozás, és jelentős kihívások alakították. Tekintettel a projekt nagymértékű összetettségére, a projekttervezéstől sok idő telt el a végső megvalósításig.

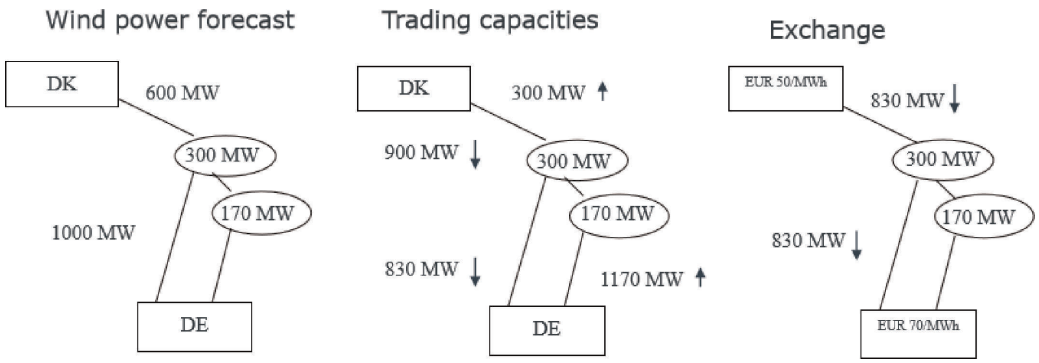
(41) Amikor 2010-ben a Bizottság és az átvitelirendszer-üzemeltetők aláírták a támogatási megállapodást, amely 150 millió EUR uniós pénzeszközt juttatott a KF-projektnek, a megállapodás úgy rendelkezett, hogy a KF-rendszer üzembe helyezését 2016 júniusára tervezik.

(42) Ugyanakkor, mivel ez volt a maga nemében az első projekt, a projekt közben meg kellett változtatni a rendszer konfigurációját. Eredetileg úgy tervezték, hogy nagyfeszültségű egyenáramú kábeleket alkalmaznak, de mivel a tervezett nagyfeszültségű egyenáramú tengeri platform a vártnál 250 %-kal drágább lett ([12]), a rendszert újra kellett tervezni tengeri váltakozó áramú kábelekkel. 2015 szeptemberében írták alá a felülvizsgált támogatási megállapodást.

(43) A felülvizsgált szerkezet eredményeként jelentősen csökkenteni kellett az azon felüli átviteli kapacitást, ami ahhoz szükséges, hogy a tengeri szélerőműparkok által termelt szélenergiát a szárazföldre szállítsa. Ez igazolható az Energinet.dk Bizottság előtti, 2012. november 14-i, illetve 2014. szeptember 3-i prezentációiban megadott két példa összevetésével, amelyek a szűk keresztmetszetek kezelését mutatják be:

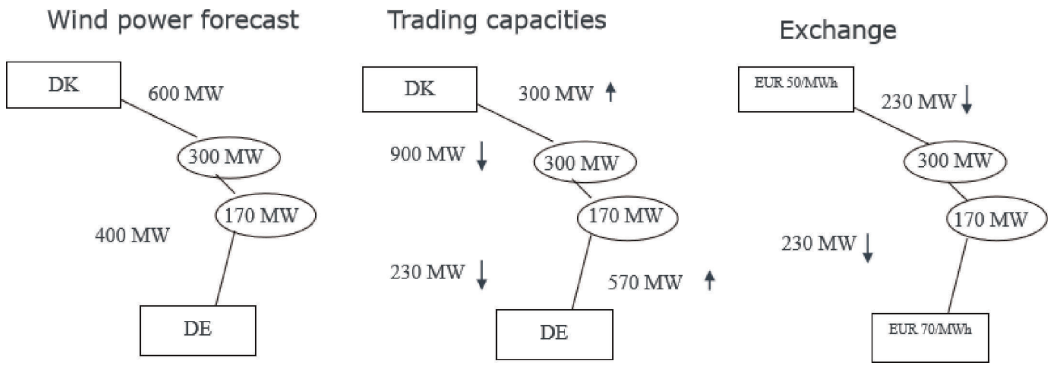
3. ábra

A 2012-es projektterven alapuló példa

4. ábra

A 2014-es projektterven alapuló példa

(44) E példák azt mutatják, hogy ha mindkét forgatókönyv szerint egyenlő szélenergia-kibocsátást feltételezünk, a KF-rendszernek a Németország felé irányuló kereskedelem piaca számára rendelkezésre bocsátott kapacitása 830 MW volt a 2012-es projekt szerint és 230 MW a 2014-es projekt szerint. Meg kell jegyezni ugyanakkor, hogy a két projektfelépítés közötti tényleges különbség nagyban függ a szélviszonyoktól ([13]).

([12]) Az 50Hertz prezentációja az Európai Bizottság előtt, 2014. május 9., 3. dia.

([13]) A német és a dán hatóságok által 2020. szeptember 11-én közölt információ alapján a kapacitásértékek a következőképpen hasonlíthatók össze: ha a német és a dán tengeri szélerőműparkok kapacitáskihasználása azonos, a Németország felé irányuló piac számára rendelkezésre álló átviteli kapacitás az eredeti projektfelépítés szerint 600 MW-ról (ha nincs szélenergia-termelés) ~855 MW-ra változott volna (ha a szélenergia-termelés a megfelelő telepített kapacitások körülbelül 50 %-át veszi igénybe), majd ~855 MW-ról 661 MW-ra (ha a szélenergia-termelés maximális), míg a felülvizsgált projektfelépítés szerint 400 MW-ról (ha nincs szélenergia-termelés) 61 MW-ra változna (szélenergia-termelés esetén).
A Dánia felé irányuló piac számára rendelkezésre álló átviteli kapacitás az eredeti projektfelépítés szerint 600 MW-ról (ha nincs szélenergia-termelés) 0 MW-ra változott volna (ha a szélenergia-termelés maximális), míg a felülvizsgált projektfelépítés szerint 400 MW lenne (ha a szélenergia-termelés 0 % és 33 % között van), majd a 400 MW-ról 61 MW-ra változna (ha a szélenergia-termelés maximális).

(45) A projektterv jelentős változása mutatja a projekt előtt álló rendkívüli kihívást. Az új terv értelmében szokatlanul hosszú váltakozó áramú kábeleket kell használni, és a váltakozó áramú csatlakozás teljes hossza meghaladja a 200 km-t, amelyhez általában egyenáramú technológiát használnának (amint azt eredetileg is tervezték). Ez kihívást jelent a KF-rendszeren belüli feszültségstabilitás szempontjából. E kihívás leküzdése érdekében alakították ki a MIO koncepcióját a KF-eszközök figyelemmel kísérésére és vezérlésére, és szükség esetén a beavatkozásra (önállóan, de az átvitelirendszer-üzemeltetők felügyelete alatt).

(46) A MIO beavatkozásai a szükséges ellenkereskedelmi mennyiségek beszerzését is magukban foglalják, ha szűk keresztmetszet állna elő. Erős szél esetén a tengeri szélerőművek általi termelés már a kábelek nagy részét feltöltené. Ha ilyen helyzetben nagy lenne a minimálisan megkövetelt kereskedelmi mennyiség, gyakrabban fordulnának elő nagy ellenkereskedelmi mennyiségek.

(47) Például: ha a DE/LU övezetben az ár magasabb, mint a DK2 övezetben, a német szélerőműparkot és a német partokat összekötő kábelben szűk keresztmetszet alakulna ki, és ha minimális kereskedelmi mennyiséget kell biztosítani e kábelen, ahhoz DE/LU-tól DK felé irányuló ellenkereskedelemre lenne szükség. Ha ilyen helyzetben a 400 MW kapacitás legalább 70 %-át (azaz 280 MW-ot) kellene a kereskedelem számára rendelkezésre bocsátani, ezt a kapacitást a DK2 övezettől (talán a dániai vagy más skandináv országok szélenergia-termeléséből) a DE/LU övezet felé irányuló energiaáramlásra használnák fel. Ugyanakkor, a 280 MW és a DE/LU ajánlattételi övezetben található Baltic 1 és Baltic 2 szélerőműparkok szélenergiájának összege meghaladná az e szélerőműparkokat és a német partot összekötő kábel kapacitását.

(48) Így ahhoz, hogy e kapacitás rendelkezésre álljon, vagy a szélerőműpark termelését kell csökkenteni (betáplálás korlátozása/leirányú teher-újraelosztás), vagy a rendszerüzemeltetőknek ellenkereskedelmet kell indítaniuk (a DE/LU övezet villamos energiájával a DK2 övezet irányában kell kereskedniük). Mindkét megközelítés csökkentené a kábelen a fizikai áramlást, ezáltal megelőzné a túlterhelődést. Ugyanakkor, amint a villamos energiáról szóló rendelet 13. cikke is meghatározza, a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia nem piaci alapon történő leirányú teher-újraelosztása csak akkor alkalmazható, ha nincs más alternatíva. A megújuló forrásokon alapuló villamosenergia-termelés eszközei üzemóráinak jelentős csökkentése kedvezőtlen hatást gyakorolhat az üzleti terveikre vagy a megújuló energiaforrásokat támogató program céljaira. Így létrehozták a MIO-t, hogy kizárólag utolsó lehetőségként csökkentse a szélerőműparkok kibocsátását és először ellenkereskedelemmel kezelje a szűk keresztmetszetet.

(49) Ezért a 16. cikk (8) bekezdésének alkalmazása növelné az ellenkereskedelem szükséges mennyiségét. Ez kétségkívül bonyolultabbá tenné a KF-rendszer stabil üzemelésének fenntartását, mivel a MIO részéről gyakoribb beavatkozásokra lenne szükség, illetve nagyobb kereskedelmi mennyiségeket kellene önállóan kezelnie. Ugyanakkor, a rendelkezésre álló információk alapján úgy tűnik, e nagyobb bonyolultság nem kérdőjelezné meg magának a KF-rendszernek az üzembiztonságát, ezáltal önmagában nem indokolná az eltérést.

(50) Ugyanakkor e tekintetben ki kell emelni, hogy a villamos energiáról szóló rendelet kifejezetten elismeri az általában az innovatív rendszerek és különösen az energiahálózatok összekapcsolását és a szárazföldi csatlakozásokat kombináló hibrid eszközök előtt álló rendkívüli kihívásokat.

(51) A villamos energiáról szóló rendelet 3. cikkének l) pontja előírja, hogy „a piaci szabályoknak lehetővé kell tenniük a demonstrációs projektek fenntartható, biztonságos és alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaforrásokká, technológiákká vagy rendszerekké való fejlesztését, amelyeket a társadalom javára kell megvalósítani és felhasználni”. A jogszabályi keret tehát a demonstrációs projektek megkönnyítését tűzi ki célul. A villamos energiáról szóló rendelet 2. cikkének 24. pontja szerint a demonstrációs projekt „olyan projekt, amely egy technológiát a maga nemében elsőként mutat be az Unióban, és amelyben jelentős, a szakterület mindenkori legfejlettebb helyzetét jóval meghaladó innováció testesül meg”. A KF esetében egyértelműen ez a helyzet, mivel ez az első ilyen jellegű projekt, és amint a létrehozásával kapcsolatos jelentős kihívások is igazolták, a szakterület mindenkori legfejlettebb helyzetét jóval meghaladó innovációt kívánt meg.

(52) Ezenfelül a rendelet (66) preambulumbekezdése kifejti, hogy „az olyan kettős funkciójú tengeri villamosenergia-infrastruktúráknak (az úgynevezett »tengeri hibrid eszközöknek«), amelyek a tengeri szélenergia partra és a rendszerösszekötőkhöz történő szállítását kombinálják, szintén jogosultaknak kell lenniük a mentességre, például az új egyenáramú rendszerösszekötőkre alkalmazandó szabályok szerint”, vagy ahol a projektköltségek különösen magasak, a váltakozó áramú rendszerösszekötőkre vonatkozó szabályok szerint. A Kriegers Flak lényegesen összetettebb, mint egy átlagos váltakozó áramú rendszerösszekötő projekt, így elvben jogosult lett volna a 63. cikk

szerinti mentességre. „Szükség esetén a szabályozási keretnek megfelelően figyelembe kell vennie ezen eszközök sajátos helyzetét, azon akadályok leküzdése érdekében, amelyek a társadalmilag költséghatékony tengeri hibrid eszközök megvalósítása előtt állnak.” Noha ez a preambulumbekezdés kifejezetten említi az új rendszerösszekötőkre vonatkozó mentességet, így utal a 63. cikkre, a „például” szó használata azt sugallja, hogy nem ez a hibrid eszközökre vonatkozó egyedi keretrendszerhez vezető egyetlen út, amelyet a preambulumbekezdés ki kíván emelni. Minthogy a KF az első hibrid eszköz, egyértelmű, hogy a jogalkotó tudott erről a projektről, amikor a (66) preambulumbekezdést megszövegezte, és lehetségesnek tekintette, hogy a projekt esetében egyedi szabályozási keretre lehet szükség.

(53) Noha a preambulumbekezdés nem változtathatja meg a rendeletnek az eltérések és mentességek útján megvalósított egyedi jogi keret odaítélésére vonatkozó jogi követelményeit, a 3. cikk l) pontja nem határoz meg semmilyen konkrét követelményt, hogy a szabályozási keretnek miként kell kezelnie a demonstrációs projekteket, így e kettő együttvéve arra a jogalkotói szándékra mutat rá, miszerint a Bizottságnak különösen figyelembe kell vennie a hibrid eszközök és a demonstrációs projektek sajátos helyzetét és az előttük álló kihívásokat.

(54) Ezzel összefüggésben a KF-nek mint demonstrációs projektnek egyre összetettebb problémákat kell megoldania. E bonyolultság mértéke ugyanakkor teljes mértékben nem mutatható ki, mivel ez az első ilyen jellegű projekt. Ez elegendő lehet a 64. cikk szerinti problémának minősítéshez. Ez a kérdés ugyanakkor nyitva hagyható, ha az eltérés más okai elégségesek lennének, önmagukban vagy a KF-rendszer mint a maga nemében első hibrid eszköz fent leírt, összetett üzemelésével és kialakításával együtt.

5.2.3. *A DK2 terület biztonságos üzemelése*

(55) A KF-rendszer egyre bonyolultabb üzemeltetése mellett az ellenkereskedelem növekvő mennyisége is hatást gyakorol a szomszédos ajánlattételi övezetekre. Míg a DE/LU övezet nagy övezet, a DK2 övezet jóval kisebb. Ennek eredményeként sokkal kevesebb forrás áll rendelkezésére a felirányú és a leirányú szabályozásra. Az eltérés iránti kérelem azzal érvel, hogy ezeket a forrásokat lehet, hogy már a KF-rendszer tekintetében alkalmazott ellenkereskedelem teljes mértékben kihasználja.

(56) Felmerülhet a kérdés, hogy vajon az ellenkereskedelmi források e gyakorlati rendelkezésre állásának hiánya gyakori lenne-e, minthogy ellenkereskedelemre szokásosan erős széllel jellemzett helyzetekben kerül sor, amikor számos szélenergia-termelő eszköz állít elő villamos energiát a DK2 övezetben, de tekintettel a lehetséges hálózati helyzetek széles skálájára, ez nem zárható ki teljesen.

(57) Mindazonáltal a KF más eszközökkel is tudja kezelni a hálózatán jelentkező szűk keresztmetszetet. Például, ha nem érhetők el ellenkereskedelmi források, a KF létesítmény még mindig biztonságosan üzemeltethető, ha a magát a KF-rendszert alkotó szélerőműparkok kibocsátását csökkentik. Ezt a villamos energiáról szóló rendelet 13. cikke kifejezetten megengedi, ha az üzembiztonság garantálása érdekében szükség van rá.

(58) Ezenfelül meg kell jegyezni, hogy kizárólag a rendszerköltségek emelkedése, akár az ellenkereskedelmi költségek növekedése, akár a DK2 terület számára történő tartalékbeszerzési költségek növekedése miatt kerül rá sor, önmagában nem szolgáltat alapot a 64. cikk szerinti eltérésre. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az AT.40461. számú *DE/DK rendszerösszekötő* ügyben hozott, közelmúltbeli kötelezettségvállalási határozatban, amely a határkeresztező kapacitások rendszerszintű korlátozásait vizsgálata az uniós versenyszabályok szerint, a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a megnövekedett ellenkereskedelmi vagy teher-újraelosztási igények nem fogadhatók el a határkeresztező áramlások korlátozásának indokaként ([14]).

5.2.4. *Bizalomvédelem*

(59) Végül az eltérés iránti kérelem megfogalmazza, hogy a KF-projektre vonatkozó első megbeszélések már 2007-ben megkezdődtek, és hogy a projektet mindig is a szűk keresztmetszetek kezelésére alkalmazott egyedi megközelítés alapján tervezték, amely szerint csak azokat a kapacitásokat osztják ki a piac számára, amelyek a másnapi szélelőrejelzések levonása után fennmaradnak.

([14]) Lásd: a Bizottság határozata (2018. december 7.) az AT.40461. számú – DE/DK rendszerösszekötő ügyben: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40461/40461_461_3.pdf

(60) A kérelem azt is kifejti, hogy 2007 óta jelentősen megváltozott a szabályozási keret, és hogy különösen a villamos energiáról szóló rendelet a 16. cikk (8) bekezdésének bevezetésével új követelményeket határozott meg a meglévő jogszabályhoz képest. Az eltérés iránti kérelem azzal érvel, hogy a 2016-os beruházási döntést azt feltételezve hozták meg, hogy a tengeri szélerőműparkok részesülhetnek az elsőbbségi alapú teherelosztás előnyeiből a 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ([15]) alapján, és hogy ennek következménye, hogy a határokon átnyúló kereskedelem tekintetében rendelkezésre álló kapacitás csökkenhet.

(61) A Bizottság ezzel összefüggésben hangsúlyozni szeretné, hogy a határkeresztező kapacitás maximalizálásának elve nem új fogalom, így ezek az érvek nem fogadhatók el. Először is, az uniós jog alapvető elveire épül, különösen az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: a Szerződés) 18. cikkére, amely tiltja az állampolgárság alapján történő megkülönböztetést, valamint a Szerződés 35. cikkére, amely szerint tilos a kivitelre vonatkozó minden mennyiségi korlátozás és azzal azonos hatású intézkedés. Másodszor, a 714/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([16]) 16. cikkének (3) bekezdése előírta a rendszerösszekötő kapacitás maximalizálásának kötelezettségét azzal, hogy kimondta, „a rendszerösszekötők és/vagy a határkeresztező áramlásokat érintő átviteli hálózatok maximális kapacitását – a hálózati üzembiztonságra vonatkozó biztonsági szabványok betartása mellett – a piaci szereplők számára hozzáférhetővé kell tenni". Emellett az említett rendelet I. mellékletének 1.7. pontja előírja, hogy „az átvitelirendszer-üzemeltetők nem korlátozhatják a rendszerösszekötő kapacitást azért, hogy saját szabályozási területükön belül feloldják a hálózati szűk keresztmetszetet". Ezenfelül 2010. április 14-én a Bizottság úgy határozott az AT.39351. számú *svéd rendszerösszekötők* ([17]) ügyben, hogy elfogadja a svéd átvitelirendszer-üzemeltető kötelezettségvállalását, amelyre azért került sor, mert a Bizottság előzetes értékelése azt állapította meg, hogy az átvitelirendszer-üzemeltető – az EUMSZ 102. cikkét megsértve – visszaélt a svéd piacon az erőfölényével azzal, hogy egy belső szűk keresztmetszet feloldása érdekében korlátozta a határkeresztező kapacitást. A Bizottság hasonló, kötelezettségvállalásokat eredményező előzetes következtetésre jutott az AT. 40461. számú DE/DK rendszerösszekötő ([18]) ügyben, a Dánia nyugati része (DK1) és a német/luxemburgi övezet közötti határ tekintetében.

(62) A fent vázolt elvek alapján a piaci szereplőknek tisztában kellett volna lenniük a határkeresztező kapacitás maximalizálásával kapcsolatos elvvel. Akárhogy is, legalább 2010 áprilisa óta, azaz az AT.39351. számú *svéd rendszerösszekötők* ügy alapján egyértelmű a határkeresztező kapacitással kapcsolatos meglévő szabályok bizottsági értelmezése. Végül, ellentétben az eltérés iránti kérelemben állítottakkal, a 714/2009/EK rendelet I. mellékletének 1.7. pontja sem engedte meg a végtelenségig a határkeresztező kapacitás üzembiztonsági, költséghatékonysági vagy azon okból történő csökkentését, hogy minimalizálják a villamos energia belső piacára gyakorolt negatív hatásokat. Ehelyett, ahol e korlátozást kivételesen megengedi, egyértelműen megfogalmazta, hogy az „csak addig tűrhető, amíg hosszú távú megoldás nem születik". Így a 714/2009/EK rendelet egyértelműen nem engedte meg egy olyan rendszer létrehozását, amelynek egésze állandó csökkentésre épül.

(63) Ugyanakkor legalább néhány piaci szereplő nem tartotta teljesen világosnak, hogy milyen kapcsolat áll fenn a villamos energiáról szóló rendeletben megfogalmazott, a határkeresztező kapacitás maximalizálására irányuló kötelezettség és aközött, hogy a 2009/28/EK irányelv szerint elsőbbségi alapú teherelosztást és elsőbbségi hozzáférést kell biztosítani a megújuló energia számára, és a kérelmezők rámutatnak arra, hogy ezt a kérdést a projektgazdák is többször feltették az Európai Bizottsággal való kapcsolattartás során, kifejezetten e maga nemében első projekt tekintetében. A KF-projekten dolgozó átvitelirendszer-üzemeltetők sem pusztán átsiklottak a szűk keresztmetszet kezelésére alkalmazni szándékozott megközelítésük előtti lehetséges kihíváson. Ehelyett többször ismertették tervezett megközelítésüket az Európai Bizottság szervezeti egységeivel. A kérelmező meglátása szerint az, hogy az Európai Bizottság szervezeti egységei a projektgazdákkal 2010 óta zajló számos egyeztetés során sem kérték a KF-projekt struktúrájának megváltoztatását a maximalizálási elv alkalmazásának biztosítása érdekében, csak fokozta a projektgazda zavarát az e projektre alkalmazandó szabályok tekintetében.

(64) A KF-projekt 2010-es támogatási kérelme ([19]) meghatározta, hogy meg kell találni „az elsőbbségi átvétel helyes értelmezését" a projekt életképességének biztosítása érdekében. A Bizottság szervezeti egységeinek benyújtott közös megvalósíthatósági tanulmány kimondta, hogy „az alapfeltevés az, hogy a rendszerösszekötők azon kapacitását bocsátják rendelkezésre az azonnali piac számára, amelyre várhatóan nem lesz szükség a szélenergia szállításához". A kereskedelemre bocsátandó várható további átviteli kapacitás tehát csak az a kapacitás, amely a tengeri szélenergia-termelés partra történő szállítása után fennmarad.

([15]) Az Európai Parlament és a Tanács 2009/28/EK irányelve (2009. április 23.) a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról, valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről (HL L 140., 2009.6.5., 16. o.).

([16]) Az Európai Parlament és a Tanács 714/2009/EK rendelete (2009. július 13.) a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről és az 1228/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 211., 2009.8.14., 15. o.).

([17]) https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39351/39351_1223_4.pdf

([18]) https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40461/40461_461_3.pdf

([19]) 16. o., 7. kockázat.

(65) A tanulmány azt is kifejtette, hogy „a 2009/28/EK irányelv alapján minden ország elsőbbségi hozzáféréssel rendelkezik a hálózathoz a megújuló energiaforrások tekintetében. A német nemzeti szabályozás ezenfelül megköveteli, hogy a szélturbinák által termelt energiát a német nemzeti átviteli hálózatnak mindig át kell vennie. Ugyanakkor, ha nem áll rendelkezésre elegendő átviteli kapacitás, a hivatalos hálózati hozzáférési követelményeket fel lehet oldani ellenkereskedelemmel vagy kiegyenlítő piaci intézkedésekkel". Így mind a szűk keresztmetszetek kezelésének problémáját, mind az ellenkereskedelemmel történő lehetséges megoldást már megvitatták.

(66) Mindazonáltal a szűk keresztmetszetek kezelésére alkalmazott megközelítés továbbra is vita tárgyát képezte, az Európai Bizottság szervezeti egységeivel is. A 2012. november 14-i és a (felülvizsgált projektterven alapuló) 2014. szeptember 3-i nagyon hasonló prezentációkban az Energinet.DK, az átvitelirendszer-üzemeltető kifejezetten meghatározta, hogy „a szűk keresztmetszetek kezelési modellje a beruházási döntés alapjának lényeges része". Mindkét prezentáció kifejezetten felvetette egyfelől a 2009/28/EK irányelv 16. cikke szerinti elsőbbségi hozzáférés és másfelől a 714/2009/EK rendelet 16. cikke szerinti maximalizálási elv értelmezése közötti lehetséges ütközést.

(67) A prezentációk egyértelműen leírták, hogy az átvitelirendszer-üzemeltetők miként kívánták feloldani ezt a konfliktust a KF-projekt tekintetében, és leírták, hogy „a szárazföldi hálózat számára történő szélenergia-termelés rendelkezésére álló kapacitást másnapi előrejelzések alapján kötik le", és hogy „a fennmaradó kapacitást oda kell adni a piac-összekapcsolás számára [így meghatározva a kereskedelem számára rendelkezésre álló kapacitást], és ugyanúgy kell felhasználni, mint a többi rendszerösszekötő kapacitását". Noha a 2014-es prezentáció nem hangsúlyozta (írásban) a piac számára rendelkezésre álló, a korábbi projekttervhez képes csökkentett kapacitást, de ez nem is maradt rejtve. Ellenkezőleg, mindkét prezentáció azonos struktúrát követ, így egymás mellé helyezve őket, egyértelműen kitűnik a különbség.

(68) Így tehát 2010 óta a szűk keresztmetszet kezelésére alkalmazott megközelítés jelentőségét többször megfogalmazták a nemzeti szabályozó hatóságokkal és az Európai Bizottság szervezeti egységeivel tartott értekezleteken, és rámutattak arra, hogy a másodlagos jogszabályokból eredő különböző jogi követelmények ellentmondásosnak tűnhetnek. Legalább a legutóbbi prezentációk egyértelműen vázolják a projektben részes felek által a probléma megoldására alkalmazni kívánt tervezett megközelítést is, valamint annak a határkeresztező kapacitásra gyakorolt hatását. Ezen évek során a nemzeti hatóságok és a Bizottság is folyamatosan támogatták a projektet, többek között jelentős pénzügyi hozzájárulással, de nem kérték a projektstruktúra megváltoztatását.

(69) A Bizottság azt is megjegyzi, hogy a javasolt koncepciót átfogóan megvitatták az érintett nemzeti hatóságokkal, és hogy a bevont nemzeti hatóságok egyike sem emelt kifogást a szűk keresztmetszetek kezelésére előirányzott koncepcióval szemben. Ellenkezőleg, a koncepciót az érintett Hanza régió minden szabályozója jóváhagyta a Hanza régió kapacitásszámítási módszerének jóváhagyásakor.

(70) Természetesen azon puszta tény alapján, hogy a nemzeti hatóságok és a Bizottság több éven át sem vetett fel jogi aggályokat egy adott projekttel szemben, semmiképp sem tekinthető indokoltnak az eltérés projektnek való odaítélése. Ráadásul, amint azt egy, a konzultációra adott válaszban kiemelték, a szabályozási követelmények bizonyos módosításaira (vagy pontosításaira) számítani lehet a hosszú végrehajtási idővel jellemzett projektek esetében. Ugyanakkor, tekintettel a téma összetettségére és a szabályozási kerettel kapcsolatos átfogó megbeszélésekre, a Bizottság nem zárhatja ki, hogy a projekt részes felei észszerűen feltételezhették, hogy a tervek szerint haladhatnak tovább a projekttel. Ezt a Bizottsághoz benyújtott több beadvány is elismeri, többek között azok, amelyek meglehetősen kritikusan állnak az eltéréshez. Ráadásul, ha a nemzeti szabályozók, minisztériumok vagy a Bizottság kifogást emelt volna, a projektet valószínűleg ki lehetett volna igazítani a működés megkezdése előtt, pl. a szárazföldi csatlakozási kapacitás növelésével, amely fogadta volna a kereskedelemre szánt, megnövekedett áramlást (amint azt eredetileg tervezték, majd elvetették a projekt módosításakor).

(71) Annak oka, hogy a szűk keresztmetszet kezelését a beruházási döntés *lényeges* részeként említették meg, az volt, hogy a beruházási döntésnek minden résztvevő érdekét figyelembe kellett vennie. Ez magában foglalta a tengeri szélerőművek szerepét is, amelyek különböző nemzeti támogatási rendszereken keresztül támogatásokat kaptak. Egyértelmű, hogy ha a maximális kapacitást a kereskedelem számára rendelkezésre kellene bocsátani, az növelné annak valószínűségét, hogy a tengeri szélerőművek betáplálását korlátozni kell.

(72) Természetesen, ha a betáplálás korlátozása nem piaci alapú, a 13. cikk (7) bekezdése feljogosítja a termelő létesítményeket, hogy teljes pénzügyi ellentételezést kapjanak a támogatási programokból származó és a másnapi piacon bekövetkező bevételkiesésért. Ha a kiesett bevétel ennél magasabb lehet (pl. a napon belüli piacon vagy rendszerszolgáltatásokból), a rendelet nem határoz meg ellentételezési kötelezettséget (jóllehet ilyen kötelezettség származhat a nemzeti jogból). Akárhogy is, ha a tengeri szélerőműparkok betáplálásának korlátozása jelentős mértékben növekedne, nagymértékben megváltoznának a projekt alapfeltevései, amelyeknek az volt a céljuk, hogy bővítsék a tengeri szélerőműparkok alternatíváit a villamos energia partra történő szállításában, fokozzák a DK2 övezet villamosenergia-ellátásának megbízhatóságát, továbbá növeljék a kereskedelem számára rendelkezésre bocsátott kapacitást, de ne változtassanak jelentősen a meglévő tengeri szélerőműparkok helyzetén, sem a betáplálásukhoz a megfelelő nemzeti keretek szerint rendelt prioritáson. Ha a projekt részes felei tudták volna, hogy a maximális kapacitást a kereskedelem rendelkezésére kell bocsátani a szélerőműparkok elsőbbségi hozzáférési jogai ellenére, a projekt így lehet, hogy soha nem valósult volna meg.

(73) A nemzeti szabályozókkal, minisztériumokkal és a Bizottsággal folytatott rendszeres, a tervezett megközelítést ismertető kapcsolatfelvételek ismeretében valószínűsíthető, hogy a projekt részes felei félreérthették a jogi helyzetet. Ezt figyelembe véve, és tekintettel arra, hogy e hibrid eszközökre irányuló egyedi demonstrációs projekt előtt álló kihívásokra kifejezett figyelmet kell fordítani, azon jogi követelmények alkalmazása, amelyek a projekt alapelemeinek nagymértékű megváltoztatását követelnék meg, és amelyek miatt, ha korábban egyértelműek lettek volna, leállították volna a projekt megvalósítását vagy megváltoztatták volna a projekt alapelemeit, valóban tekinthető úgy, hogy jelentős problémák elé állítja a kis összekapcsolt rendszer üzemeltetését.

(74) A Bizottság tehát megállapítja, hogy a villamos energiáról szóló rendelet 16. cikke (8) bekezdésének a KF-rendszerre történő teljeskörű alkalmazása jelentős problémák elé állítaná egy kis összekapcsolt rendszer üzemeltetését.

5.3. **Az eltérés hatálya**

(75) Az eltérést a KF rendszerösszekötő övezetközi kapacitásának kiszámítására és felosztására kell alkalmazni, eltérve a villamos energiáról szóló rendelet 16. cikkének (8) bekezdéséről, amennyiben az 70 %-os minimális küszöböt állapít meg a KF rendszerösszekötő *teljes* átviteli kapacitására. Ehelyett a villamos energiáról szóló rendelet 16. cikkének (8) bekezdését annyiban kell alkalmazni, amennyiben a *fennmaradó* kapacitás legalább 70 %-át kell rendelkezésre bocsátani, ami azt jelenti, hogy az annak levonása után fennmaradó kapacitás legalább 70 %-át, amire a Baltic 1, a Baltic 2 és a Kriegers Flak szélerőműparkok termelésének a megfelelő szárazföldi rendszerhez történő szállításához szükség van az említett szélerőműparkok villamosenergia-termelésének napi előrejelzései alapján.

(76) Amikor más rendelkezések a villamos energiáról szóló rendelet 16. cikkének (8) bekezdése szerinti „minimális küszöbre" hivatkoznak, azt úgy kell érteni, mint az e határozatban megállapított minimális küszöbre történő hivatkozást. Ez vonatkozik a villamos energiával kapcsolatos üzemi és kereskedelmi szabályzatokra és iránymutatásokra, többek között a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatásra, a hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatásra, a villamos energia kiegyenlítő szabályozására vonatkozó iránymutatásra, valamint az említett bizottsági rendeleteken alapúló feltételekre és módszertanokra is.

(77) A villamos energiáról szóló rendelet 16. cikkének minden más követelményét továbbra is alkalmazni kell, különösen azt a követelményt, hogy a rendszerösszekötők maximális szintű kapacitását a hálózati üzembiztonságra vonatkozó biztonsági szabványoknak való megfelelés mellett hozzáférhetővé kell tenni.

5.4. **A megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra történő átállás akadályozásának tilalma**

(78) A villamos energiáról szóló rendelet 64. cikke kimondja, hogy a határozat célja annak biztosítása, hogy az ne akadályozza a megújuló energia használatára, a fokozott rugalmasságra, az energiatárolásra, az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra történő átállást.

(79) Az eltérésre vonatkozó határozat célja, hogy lehetővé tegyen egy, a maga nemében első demonstrációs projektet, amely arra törekszik, hogy a megújuló energiaforrásokat nagyobb mértékben integrálják a villamosenergia-rendszerbe. Az eltérés tehát nem akadályozza a megújuló energia használatára történő átállást. Emellett nincs észlelhető hatása az elektromos közlekedésre és a keresletoldali válaszra sem.

(80) Ami a nagyobb rugalmasságot és az energiatárolást illeti, fontos megjegyezni, hogy annak lehetősége, hogy a rugalmassági szolgáltatások (ideértve a tárolást is) támogathassák a villamosenergia-rendszert, közvetlenül attól függ, hogy pontos és egyértelmű beruházási és teherelosztási jelzéseket küldenek-e az említett szolgáltatók felé. Ha egy ajánlattételi övezetben strukturális szűk keresztmetszet áll fenn, a helyspecifikus rugalmassági szolgáltatásokra irányuló beruházási jelzések hamisak lesznek. Például okáért, a KF-rendszeren belül a hidrogénfejlesztésbe vagy az akkumulátoros energiatárolásba történő beruházás életképesebb lehet olyan szabályozási keretben, amely pontosan

tükrözi a KF-rendszer és a mindkét szárazföldi rendszer közötti szűk keresztmetszetet. Tekintettel a tengeri beruházások jelentős technológiai kihívásaira, ez nem jelenti automatikusan, hogy e beruházások életképesek lennének akkor, ha a KF-rendszer tekintetében különálló tengeri ajánlattételi övezetet alakítanának ki, de egyértelmű, hogy az eltérésre vonatkozó határozat szerinti megközelítés negatív hatást gyakorolhat az ilyen beruházási potenciálra egy tengeri ajánlattételi övezet létrehozásához képest.

(81) Másfelől, a villamos energiáról szóló rendelet 64. cikke nem írja elő, hogy az eltérésre vonatkozó határozat maximalizálja a rugalmasságban vagy az energiatárolásban rejlő potenciált, csak annyit, hogy „célja annak biztosítása, hogy az[t] ne akadályozza". Ez azt jelenti, hogy az eltérés ne akadályozza meg azokat a fejleményeket, amelyek az eltérés nélkül természetes módon bekövetkeznének. Ugyanakkor nem biztos, hogy a KF-rendszert eltérés hiányában különálló tengeri ajánlattételi övezetként üzemeltetnék. Amint arra a konzultáció válaszadói is rámutattak, egy tengeri ajánlattételi övezetnek kiemelkedő előnyei lehetnek a piac működése, az átláthatóság és a hálózati eszközök hatékony használata tekintetében, ugyanakkor némi bonyolultsággal is jár, például a költségek és hasznok felosztását tekintve. Egy tengeri ajánlattételi övezet létrehozása nélkül nem egyértelmű, hogy a villamos energiáról szóló rendelet 16. cikke (8) bekezdésének teljeskörű végrehajtása a KF-projekttel összefüggésben önmagában pontosabb beruházási jelzéseket küldene-e a rugalmassági szolgáltatások vagy a tárolás felé.

(82) Így tehát, noha az eltérés nem akadályozza a nagyobb rugalmasságra, ideértve az energiatárolást is, való átállást, fontos figyelembe venni a megfelelő beruházási jelzések szükségességét is, valamint az eltérés lehetséges tárolási és rugalmassági beruházásokra gyakorolt hatását, az eltérés feltételeire tekintettel.

5.5. **Az eltérés időbeli korlátozása és a villamos energia belső piacán a verseny és az integráció fokozásával kapcsolatos feltételek**

(83) A villamos energiáról szóló rendelet 64. cikke kifejezetten kimondja, hogy az eltérés határozott időre szól, és ahhoz a feltételhez kötött, hogy a villamos energia belső piacán a verseny és integráció fokozását szolgálja.

5.5.1. *Időbeli korlátozás*

(84) Az időbeli korlátozást tehát nem csak az arányosság elve szavatolja, pl. ha rövidebb ideig tartó eltéréssel is kezelhetők a szóban forgó problémák, vagy ha a hosszabb ideig tartó eltérés aránytalan terhet jelentene a piaci szereplők számára. A rendelet több céllal is rendelkezik a *kötelező* határozott idejűségről. Legelőször is, a rendelet feltételezi, hogy az általános szabályozási keret a belső piac minden helyzetére alkalmazható, és hogy az általános alkalmazás a társadalom számára előnyös. Noha a 64. cikk elismeri, hogy bizonyos helyzetekben eltérésre lehet szükség, ezek az eltérések tovább bonyolíthatják az általános rendszert és az integráció akadályai lehetnek a szomszédos területeken is. Ezenfelül, az eltérés indoklása általában az adott időben jellemző műszaki és szabályozási kereten, és adott hálózati topológián alapul. Mindezek a helyzetek szükségképpen változnak. Végezetül fontos, hogy a piaci szereplők kellő időben előre láthassák a szabályozási változásokat. Így minden eltérést határozott időre kell korlátozni.

(85) Az egyetlen olyan helyzet, amikor a rendelet általános eltérési lehetőséget enged időbeli korlátozás nélkül, az EUMSZ 349. cikke értelmében vett legkülső régiókat érinti, amelyek nyilvánvaló fizikai okokból nem kapcsolhatók össze az Unió energiapiacával. Ez könnyen érthető, mivel ezek a régiók nem gyakorolnak semmilyen hatást a villamos energia belső piacára. Minthogy a KF nem legkülső régió, így az eltérést egyértelmű és előre látható időbeli korlátozással kell megállapítani.

(86) Az eltérés iránti kérelem a három tengeri szélerőműpark üzemeltetésén és csatlakoztatásán alapuló időbeli korlátozást javasol. A megfogalmazás tehát a jelek szerint nem határozatlan idejűségre utal. Ugyanakkor, ez a feltétel nem kellően pontos azt illetően, hogy mi minősül az eredeti szélerőműparkok „üzemeltetésének", és nem teszi lehetővé harmadik személyek számára, hogy kellő időben előre láthassák a szabályozási keretet.

(87) A kétségek elkerülése végett egyértelműen azonosíthatónak kell lennie, hogy egy, a KF-rendszerhez csatlakoztatott tengeri szélerőműpark még mindig az eredeti szélerőműparkok egyike-e vagy sem. Így mindenképpen olyan feltételt is elő kell írni, hogy attól a naptól fogva, amikor a három szélerőműpark bármelyikének üzemelése leáll a korlátozott ideig tartó szokásos karbantartás vagy javítás kivételével, vagy ha jelentős mértékben módosul, ilyen esetnek minősül legalább az, ha új hálózati csatlakozási szerződésre van szükség, illetve ha több mint 5 %-kal nőtt a szélerőműpark termelőkapacitása, e szélerőműpark termelését a továbbiakban nem vonják le a teljes átviteli kapacitásból mielőtt a fennmaradó kapacitást kiszámítanák, így növekszik a rendszerösszekötőn a kereskedelem számára rendelkezésre bocsátott kapacitás.

(88) Ugyanakkor, ha egy vagy két szélerőműpark leáll vagy egyébként többé nem részesül az eltérésben, ez nem érinti kedvezőtlenül a többi szélerőmű kereskedelmi helyzetét, sem a rendszer üzemelését. Az eltérés így nem szűnik meg pusztán azért, mert az egyik szélerőmű termelése többé nem vonható le előzetesen a teljes átviteli kapacitásból, csak akkor, ha a három szélerőműpark *egyike sem* lesz többé jogosult e levonásra.

(89) Ami az eltérés megfelelő időtartamát illeti, a Bizottság megjegyzi, hogy azon szabályok haladéktalan alkalmazása, amelyektől az eltérést kérelmezték, a KF-re irányadó szabályozási és kereskedelmi rendelkezések jelentős módosulását eredményezné, és esetlegesen hátrányos következményekkel járna a szélerőműparkok üzemelése szempontjából.

(90) Másfelől, a Bizottság megjegyzi, hogy ha az eltérést egészen addig megadnák, amíg a szélerőműparkok üzemelnek és csatlakoztatva vannak a hálózathoz, azt jelentené, hogy az eltérés 20 évig vagy tovább alkalmazható lenne, tekintettel egy tengeri szélerőműpark átlagos élettartamára. Egy ilyen hosszú eltérés jelentős hátrányokat okozhat a piaci integráció szempontjából.

(91) Ezenfelül fontos, hogy a KF-nek adott eltérés ne hozzon létre megváltoztathatatlan és rugalmatlan, némiképp idegen elemet a fejlődő tengeri szabályozási keretben. Ahhoz, hogy a projektben részes felek és más piaci szereplők számára garantálható legyen a kellő rugalmasság és ezzel egyidejűleg a megfelelő biztonság és előreláthatóság, be kell vezetni az ezen eltérésre vonatkozó határozatban jóváhagyott keret rendszeres felülvizsgálatát.

(92) A Bizottságnak tehát egyensúlyt kell teremtenie azon jogos érdekek között, amelyek egyfelől a KF projektpartnerei és a szomszédos tagállamok részéről állnak fenn, akik bíztak a maga nemében első projekt tekintetében kidolgozott szabályozási megoldás jogszerűségében, másfelől, amelyek az uniós fogyasztók és termelők részéről állnak fenn azt illetően, hogy élni tudnak a határkeresztező áramlások maximalizálásának elvéből eredő előnnyel.

(93) A Bizottság figyelembe veszi, hogy ki lehet dolgozni és meg lehet valósítani olyan szabályozási megoldást, amelyhez nem szükséges eltérést engedni ([20]), de ahhoz számottevő idő kell, és emellett jelentősen bonyolítaná a helyzetet. Ugyanez igaz a szerződések uniós szabályoknak megfelelő új szabályozási bánásmódhoz történő szükséges hozzáigazítására. Ezenfelül, mivel a tengeri hibrid eszközökre vonatkozó szabályozási keret jelenleg megvitatás alatt áll, kellő időt kell biztosítani ahhoz, hogy garantálható legyen, hogy ezekbe a kiigazításokba ne kelljen belekezdeni azelőtt, hogy gondoskodtak volna egy stabil és egyértelmű jogi keretről. Úgy tűnik tehát, hogy helyénvaló az eltérést egy tízéves időszakra megadni.

(94) Ugyanakkor nem zárható ki teljesen, hogy még e tízéves időszakon felül is folyamatos eltérésre lesz szükség a KF-rendszer gazdasági egyensúlyának fenntartása és életképességének garantálása érdekében. A Bizottság tehát indokolt esetben meghosszabbíthatja ezt az időszakot. Az eltérés, az esetleges meghosszabbításokat is ideértve, nem haladhatja meg a 25 évet, mivel az hosszabb lenne, mint a szélerőműparkok várható fennmaradó élettartama.

(95) Amikor a Bizottság megvizsgálja a meghosszabbítás iránti kérelmeket, értékelni fogja, hogy lehetőség van-e a projekt struktúrájának oly módon történő megváltoztatására, amely lehetővé tenné a KF-rendszer teljes integrációját az általános szabályozási keretbe, pl. a tengeri ajánlattételi övezetek meghatározásával. A projekt struktúrájának minden ilyen módosítása során kellően figyelembe vennék az eltérésre vonatkozó határozatban megállapított gazdasági egyensúlyt. A kérelemre vonatkozó részletes eljárással és e meghosszabbítás megadásával az 5.5.3. pont foglalkozik.

([20]) A konzultáció során az érdekelt felek rámutattak különösen arra a lehetőségre, hogy a projekt tekintetében egy tengeri ajánlattételi övezetet alakítanak ki.

5.5.2. *Egyéb feltételek*

(96) Ami a kiszabandó további feltételeket illeti, a kereskedelem számára rendelkezésre bocsátott minimumkapacitás növelésének előírása egy egyébként változatlan projekt tekintetében közvetlenül hozzájárulna az eltéréssel orvosolandó probléma újbóli kialakulásához azokban az órákban, amikor a KF-rendszer kábelein szűk keresztmetszet alakul ki. Ezzel szemben, ahol ilyen szűk keresztmetszet nem alakul ki a kábeleken, a maximalizálás elvét minden esetben alkalmazni kell, így a műszakilag megvalósítható maximális kapacitást már rendelkezésre kell bocsátani, az átviteli rendszer teljes kapacitásáig.

(97) Ezzel együtt a rendelkezésre álló kapacitás növelésének lehetősége nem zárható ki teljes mértékben hosszú távon. Különösen, a projekt korábbi tervei még előírták a további egyenáramú kábelek kiépítését, és ezeket a terveket a szükséges alkotóelemek 2,5-szeres költségnövekedése miatt vetették el (lásd a fenti (40)–(42) preambulum-bekezdést). Így nem zárható ki, hogy ilyen beruházásokra sor kerülhet a jövőben. Nevezetesen, a KF támogatási megállapodás rendelkezett arról a lehetőségről, hogy egy svéd szélerőműparkot integrálnak a KF-rendszerbe, és felvetette a kapacitásnövelés lehetőségét, ha e forgatókönyv megvalósul.

(98) Ha az új technológiai vagy piaci fejlemények vagy a KF közelében található tengeri szélerőműparkokba történő beruházások miatt pénzügyileg életképessé válik a meglévő rendszer fejlesztése vagy az új kábelek kiépítése, növelve így a kereskedelem számára rendelkezésre álló kapacitást (figyelembe véve, hogy garantálni kell a KF-rendszer és a szomszédos rendszerek biztonságos működését), ezeket a beruházásokat meg kell valósítani. Meghosszabbítási kérelmek esetén a bizottsági értékelés kiterjed arra is, hogy az ilyen további kapacitásba történő beruházás észszerűen elvárható-e vagy sem.

(99) Ha a rugalmassági szolgáltatások szolgáltatói konkrétan érdeklődnek a KF-rendszeren belül vagy a rendszer közelében olyan projektek megvalósítása iránt, amelyek rugalmassági szolgáltatások igénybevételével (például, hogy a szélenergia-termelés feleslegét tengeri akkumulátorokban tárolják) növelhetik a kereskedelem számára rendelkezésre álló kapacitást, ezeket a beruházásokat a szóban forgó nemzeti hatóságoknak kellően meg kell fontolniuk, és a bennük rejlő potenciált ki kell aknázniuk a kereskedelem számára rendelkezésre álló kapacitásnak a villamos energiáról szóló rendelet 16. cikkének (8) bekezdésében meghatározott minimális értékig történő növelése érdekében.

5.5.3. *Az esetleges meghosszabbítási kérelmekre irányadó eljárás*

(100) Annak érdekében, hogy a Bizottság értékelni tudja, az eltérésre még szükség van-e a hibrid projektekre vonatkozó jogi keret jövőbeni pontosításaira és módosításaira tekintettel, a nemzeti hatóságok kellő idővel az eltérési időszak lejárta előtt jelentést tesznek a Bizottságnak, hogy szükségesnek ítélik-e az eltérés meghosszabbítását. Amennyiben a nemzeti hatóságok ezen eltérés meghosszabbítását kérik, közös kérelmet kell benyújtaniuk, kellő idővel az eltérési időszak lejárta előtt, hogy lehetővé tegyék a meghosszabbítási kérelem alapos elemzését és a piaci szereplők korai tájékoztatását a KF-re irányadó jövőbeni szabályozási keretről. Minden ilyen kérelemnek tartalmaznia kell egy költség-haszon elemzést, amely bemutatja az eltérésnek a KF-rendszerre gyakorolt, illetve a regionális és az európai szintű hatásait és összeveti legalább az eltérés jelenlegi formában történő fenntartásának lehetőségét a rendelkezésre álló kapacitás további beruházások révén történő növelésével, valamint a KF-rendszernek a tengeri hibrid eszközökre vonatkozó, a meghosszabbítási kérelem idején hatályos általános szabályozási keretbe történő teljeskörű integrációjával.

(101) Amikor a Bizottság a meghosszabbítási kérelemről dönt, kellően figyelembe veszi a csatlakoztatott szélerőműparkok és az érintett rendszerüzemeltetők érdekeit, de az eltérésnek a regionális és európai szinten jelentkező tágabb társadalmi-gazdasági hatásait is. E vizsgálat különösen megállapítja, hogy a KF-rendszert integrálni kell-e, és ha igen, miként, a hibrid eszközökre vonatkozó tágabb szabályozási keretbe.

(102) Annak érdekében, hogy kellőképpen figyelembe vegyék a szabályozási keret változásait, továbbá a technológiai és piaci fejleményeket, a meghosszabbításnak (ha megadják) határozott időre kell szólnia.

(103) Ha a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a meghosszabbítás megadásához az e határozatban vázolt szabályozási megközelítés módosítására van szükség, vagy hogy más feltételeket kell előírni a verseny vagy a piaci integráció fokozása érdekében, kellő időt kell biztosítani a végrehajtásukra, és kellő idővel előzetesen kell értesíteni a többi piaci szereplőt a rendelkezésre álló határkeresztező kapacitást érintő esetleges változásokról,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Bizottság engedélyezi a Kriegers Flak kombinált hálózati létesítmény (Kriegers Flak Combined Grid Facility) számára, hogy eltérjen az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet 16. cikke (8) cikkének rendelkezéseitől. Annak kiszámítása során, hogy elérték-e az övezetközi kereskedelem számára rendelkezésre álló kapacitás minimális szintjét, a minimumkapacitás kiszámításához nem a teljes átviteli kapacitást kell alapul venni, hanem a Kriegers Flak kombinált hálózati létesítményhez csatlakoztatott szélerőműparkok általi, másnapra előre jelzett villamos-energiatermelés megfelelő nemzeti szárazföldi rendszerhez történő szállításához szükséges kapacitás levonását követően fennmaradó kapacitást.

Az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (1) bekezdése továbbra is teljeskörűen alkalmazandó, és a biztonságos hálózatüzemeltetés biztonsági szabványainak megfelelő piaci résztvevők rendelkezésére kell bocsátani a Kriegers Flak kombinált hálózati létesítmény kapacitásának, valamint a Kriegers Flak kombinált hálózati létesítmény határkeresztező kapacitása által érintett átviteli hálózatok kapacitásának a maximális szintjét, amely elérheti a Kriegers Flak kombinált hálózati létesítmény teljes hálózati kapacitását.

2. cikk

Az 1. cikkben említett eltérés kiterjed az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (8) bekezdése szerint rendelkezésre bocsátandó minimumkapacitásra történő, az (EU) 2019/943 rendeletben, valamint az e rendeleten alapuló bizottsági rendeletekben foglalt hivatkozásokra.

3. cikk

Az 1. cikk szerinti eltérés a bizottsági határozat elfogadását követően 10 évig alkalmazható. Ezt az időszakot a Bizottság a 4. cikk értelmében meghosszabbíthatja. Az eltérés alkalmazásának teljes időtartama, az esetleges meghosszabbításokat is ideértve, nem haladhatja meg a 25 évet.

Ha a Kriegers Flak kombinált hálózati létesítményhez csatlakoztatott három szélerőműpark bármelyikének üzemelése leáll a korlátozott ideig tartó szokásos karbantartás vagy javítás kivételével, vagy ha bármelyik ilyen szélerőműpark jelentősen módosul, a szóban forgó szélerőműpark által előre jelzett villamosenergia-termelést a továbbiakban nem vonják le az 1. cikk szerint, így növekszik a rendszerösszekötőn a kereskedelem számára rendelkezésre bocsátott kapacitás. A termelés alacsony piaci árak vagy a rendszerüzemeltetők utasításai következtében történő megszakításai nem veendők figyelembe. A módosulás legalább akkor jelentősnek minősül, ha új hálózati csatlakozási szerződésre van szükség, illetve ha több mint 5 %-kal nőtt a szélerőműpark termelőkapacitása.

4. cikk

A dán és a német hatóságok kérhetik a Bizottságot, hogy hosszabbítsa meg a 3. cikkben megállapított eltérési időszakot. Az ilyen kérelmet kellő idővel az eltérési időszak lejárta előtt kell benyújtani. Az eltérés meghosszabbítására irányuló kérelemnek tartalmaznia kell az eltérés szerint választott szabályozási megközelítés költség-haszon elemzését, egy mennyiségi elemzést is ideértve. A kérelemnek elemeznie kell a lehetséges alternatív megoldásokat is, különösen Kriegers Flak kombinált hálózati létesítménynek a tengeri hibrid eszközökre irányadó, a kérelem idején hatályos általános szabályozási rendszerbe történő integrációját, a Kriegers Flak kombinált hálózati létesítmény tekintetében egy különálló tengeri ajánlattételi övezet létrehozását és/vagy a rendelkezésre álló átviteli kapacitás növelését szolgáló további beruházásokat. Ha a Bizottság a meghosszabbítási kérelmet követően arra a következtetésre jut, hogy az e határozatban vázolt szabályozási megközelítés módosításra szorul, vagy hogy más feltételeket kell előírni a verseny vagy a piaci integráció fokozása érdekében, kellő időt kell biztosítani a végrehajtásukra, és kellő időben előre kell értesíteni a többi piaci szereplőt a rendelkezésre álló határkeresztező kapacitást érintő esetleges változásokról.

5. cikk

Ha a rugalmassági szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók konkrétan érdeklődnek olyan projektek megvalósítása iránt, amelyek rugalmassági szolgáltatások igénybevételével növelhetik a Kriegers Flak kombinált hálózati létesítményben a kereskedelem számára rendelkezésre álló kapacitást, ezeket a beruházásokat a dán és a német hatóságoknak kellően meg kell fontolniuk, és a bennük rejlő potenciált ki kell aknázniuk a kereskedelem számára rendelkezésre álló kapacitásnak a villamos energiáról szóló rendelet 16. cikkének (8) bekezdésében meghatározott minimális értékig történő növelése érdekében. Ha ilyen beruházásokra javaslatot tesznek, de nem engedélyezik őket a Kriegers Flak kombinált hálózati létesítményben, a nemzeti hatóságok erről tájékoztatják a Bizottságot.

6. cikk

Ennek a határozatnak a Dán Királyság és a Németországi Szövetségi Köztársaság a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2020. november 11-én.

a Bizottság részéről
Kadri SIMSON
a Bizottság tagja